

Motion till riksdagen 2011/12:C333

av **Marianne Berg m.fl. (V)**

Tillsynen av förmyndare och överförmyndare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på vilken myndighet som ska ansvara för att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn över överförmyndare.

Samordning och uppföljning

En ställföreträdare, en så kallad god man eller förmyndare, ska utses för den kvinna eller man som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person, enligt föräldrabalken, 11 kap. 4 §. Oftast handlar det om att en företrädare ska förvalta en persons, huvudmannens, egendom och sköta dennas eller dennes vardagsekonomi. Ställföreträdarna ska med andra ord ta tillvara sina huvudmäns intressen.

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. Överförmyndaren är den kommunala myndighet som ansvarar för tillsynen över ställföreträdare för underåriga eller hjälpbehövande vuxna. Det är överförmyndarens uppdrag att övervaka att ställföreträdarna sköter sina uppgifter enligt gällande regler. Eftersom huvudmännen har fått en ställföreträdare för att få hjälp med att bevaka sina intressen är de helt beroende av en väl fungerande förvaltning. Länsstyrelserna svarar för den statliga tillsynen över de kommunala överförmyndarna.

Under många år har en rad allvarliga fall uppmärksammats där företrädare har misskött huvudmännens ekonomi, förskingrat dennas eller dennes medel eller där överförmyndaren har brustit i sin tillsyn. Ett exempel i år är det

Fel! Okänt namn på

uppmärksammade fall där en överförmyndare i Norrtälje tillåtit en god mans hustru att ta emot gåvor värda miljoner från sin huvudman.¹ Ett annat exempel är en överförmyndare i Katrineholm som utsett en våldsbrottsdömd person till god man åt det drabbade offret.²

Riksrevisionen granskade år 2006 länsstyrelsernas tillsyn av de kommunala överförmyndarna, RiR 2006:5. Granskningen visade att tillsynen inte säkerställer likabehandling och rättssäkerhet för de huvudmän som behöver samhällets hjälp med att t.ex. sköta sin ekonomi. Tillsynen brast i såväl kvalitet som innehåll och omfattning. Dessutom hade regeringen inte agerat för att uppnå en samordning av länsstyrelsernas tillsyn. Regeringen föreslog i propositionen 2007/08:150 *Förmyndarskapsrättsliga frågor* en rad åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapport, som ledde fram till lagändringar i föräldrabalken, vilka trädde i kraft den 1 januari 2009.

När Riksrevisionen 2009 gjorde en uppföljning av den föregående granskningen, RiR 2009:31, kunde den konstatera att förslagen till regeringen om att ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare inte har uppmärksammats av regeringen.

Vänsterpartiet anser att verksamhetens mycket ojämna kvalitet, som äventyrar huvudmännens likabehandling och rättssäkerhet, därmed riskerar att kvarstå. Det kan medföra stor skada för den enskilde huvudman som drabbas när en förordnad huvudman missköter sitt uppdrag. Det är ett mycket allvarligt problem för dem som drabbas och som redan befinner sig i en utsatt situation. Dessutom bidrar det till att allmänhetens förtroende för systemet med ställföreträdare minskar.

Vänsterpartiet anser därför, i enlighet med Riksrevisionen, att regeringen snarast bör ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare och återkomma till riksdagen med förslag på vilken myndighet som ska ansvara för detta. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 1 oktober 2011

Marianne Berg (V)

Bengt Berg (V)

Eva Olofsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Lena Olsson (V)

¹ DN, 2011-01-14, *Dömd man blev överförmyndare.*

² DN, 2001-05-11, *Överförmyndare får skarp kritik.*